

Otázka: Angloamerika

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): Kajess

SEVERNÍ AMERIKA

- Z a S polokoule

Hraniční body:

- nejS - pol. Boothia - C. Murchison
- nejJ - Tehuantepecká šíje
- nejZ - mys prince Waleského - Aljašský pol.
- nejV - pol. Labrador - mys Charles

Nej.:

- větší místo - Grónsko (pol. k Dánsku, geograf. k S.Am.)
- vyšší hora - Mt. McKinley - 6194 m n.m.

- nižší místo – Údolí smrti (Z USA) – -85 m
- delší řeka – systém Mississippi-Missouri
- vodnatější řeka – Mississippi
- větší jezero – Hořejší (systém 5 kanad. jezer = největší zásobárna pitné vody na Zemi)

Sopky:

- Mt. Rainier
- Sv. Helena
- Mexiko – Popocatepetl, Citlaltépetl

GEOLOGIE:

- leží na Severoamerické lit.d.
- na západě hranice s Tichomořskou lit.d. à část Pacifického ohnivého kruhu – zemětřesení, sopky
- Kalifornie – Svatoondřejský zlom – častá zemětřesení
- cca co 100 let silné zemětřesení
- Beringova šíje – 30000 let zpátky kontinentální propojení se Sibiří

KLIMA:

- všechny klim. pásy:
- tropický (J hranice)

- subtropický (FL)
- mírný (většina území, mimo hory)
- subpolární (S Kanady)
- polární (Arktické souostroví, S Aljašky, Kanady)
- nej teploty: +57°C - Údolí smrti
- 78°C - Fort Good Hope
- srážky - nejvyšší: Z pobřeží Kanady (dešťový stín SZ pobřeží)

Tehuantepecká šíje (2000mm)

- nejnižší: Sonorská poušť (pod 100mm/rok)
- hurikánová sezóna - v létě v Mexickém zálivu (názvy střídavě muž. a žen. jména)
- tornáda - např. Texas - tropická cyklóna (níz. tlak vzduchu)
- blizzard - sněhová bouře - náhlé, trvá několik dní, rychlý pokles teplot, hodně sněhu

VEGETAČNÍ PÁSY:

- tropický deštný prales - Tehuantepecká šíje - kousek (k Latinské Americe!)
- monzunové lesy - FL, pobřeží Mex. zálivu
- pásmo savan - nízké traviny
- pouště - horká - Sonorská p.
- studená - Nevadská - mírné klima
- polární kruh - mrazové pouště

- stepi – vyšší traviny
- lesy mírného pásu – S- jehličnaté à smíšené à listnaté – J
- tajga – severské jehličnaté lesy – jehličnany, hložiny, borůvky, brusinky
- tundra – snížená vegetace (borovice kleč), zakrslé dřeviny, často bažiny – kvůli permafrostu
- mrazové pouště
- vegetaci narušují Kordillery – vyšší n.m.v.

ENDEMITÉ:

- bizon americký, medvěd grizzly, puma, medvěd černý – baribal, kojot, orel bělohlavý, chřestýš, aligátor – FL + Mex.záliv, pižmoň – S Kanady + Aljašky, skunk skvrnitý,...

NÁRODNÍ PARKY:

- Grand Canon – eroze, chránění živoč. a rostliny
- Arches – skalní okna, mosty
- Yellowstone – tektonicky aktivní místo, gejzíry, fumarol, výtrysk plynů
- Sequoia – chráněné sekvoje
- jižní oblast pohoří Apalačí – jeskyně
- Glacier – horské ledovce
- Crater lake – kráterové jezero ve vyhaslém kráteru
- Yosemite – skoro 90° stěna, El Kapitán

- Jasper
- Denali - Aljaška - okolo Mt. McKinley

MOŘSKÉ PROUDY:

Teplé: Golfský, Antilský, Severní tichomořský

Studené: Labradorský, Kalifornský

OBYVATELSTVO:

- 1. osídlení před 30000 lety - Beringova úžina - ze Sibiře, šli na jih
- 15-10 tis.let zpátky Inuité
- indiánské kmeny:
- Čerokézové, Kréové, Huroni, Irokézové, Tuscarorové, Šajini, Apači, Siouxové,

Ajovové, Makahové

- mongoloidní rasa - černé rovné vlasy, tmavé oči, menší postava
- příchod evropských osadníků:
- 1000 přnl - Vikingové
- 1492 - K.Kolumbus - Karibik
- přistěhovalci z Evropy:
- Španělé, Portugalci, Britové, Francouzi,

- nedobrovolní přistěhovalci z Afriky a Asie – pův. otroci
- míšení přistěhovalců a pův. obyv.:
- černoch+indián = zambo
- černoch+běloch= mulat
- běloch+indián= mestic
- rezervace pro pův. obyvatelstvo, dříve byli zatlačováni
- gramotnost:
- dnes skoro 100% – Kanada, USA
- Mexiko méně
- úřední jazyk – AJ
- FR – Quebec
- hodně přistěhovalců – špan., port.
- snaha o zachování pův. jazyků
- Navahové – jejich jazyk použit ke kódování – 2SV
- hustota osídlení:
- nejvíc – V pobřeží, oblast Vel.k.j., povodí Mississippi, San-San, pobřeží Mexika, oblast Mexico city
- nejméně – pohoří Kordillery, Aljaška, S Kanady

- problémy:
- migrace
- přistěhovalci – Mexiko, Latinská Am.
- organizovaný zločin – drogy, městské gangy
- rasismus – Ku Klux Klan
- přelidněnost
- civilizační choroby – obezita – cukrovka (diabetes), rakovina, kardiovaskulární choroby – infarkt
- Inuité – dříve masitá strava à kolonisté à rostlinná à změna metabolismu, cukrovka,...

KANADA

Ottawa

32 mil. ob.

Federativní stát, konstituční monarchie – člen Commonwealthu

Provincie – Britská Kolumbie, Alberta, Saskatchewan, Manitoba, Ontario, Quebec,

Newfoundland a Labrador, Nový Brunšvik, Nové Skotsko, O. p. Eduarda

Teritoria – Yukon, Severozápadní teritoria, Nunavut (1999)

- provincie má větší samostatnost, teritoria jsou víc na severu, méně obyvatel, více původních obyvatel.

Obyvatelstvo:

- úřední jazyk – AJ, FR – Quebec
- Anglikanští, Frankokanadští

Těžba:

- železná ruda – Labrador, oblast V.K.J.
- barevné kovy – Labrador, V.K.J.
- uran – j. Atabaska, V.K.J.
- zlato – jižně od Hudsonova z.
- stříbro – Yukon
- diamanty – Velké Otročí j.
- černé uhlí – Britská Kolumbie
- ropa – Alberta, Saskatchewan
- ropné písky – neekologická těžba
- dřevo, rašelina – obnovitelné suroviny

Zemědělství:

- rostlinné, živočišné
- nejúrodnější oblast - J Kanady - pšeničný pás à významný producent pšenice
- zelenina, ovoce mír.p.
- „cukrové javory“ à javorový sirup
- chov - převažuje
- skot, sobi, prasata, chov a lov ryb - sladkovodní i mořské, drůbež, chov a lov kožešinové zvěře - medvěd/sob/norek/liška

Průmysl:

- energetický - hydroelektrárny - přehrady, přílivové
- atomové, tepelné
- hutnický - železa a oceli
- hliníku - energeticky náročné, hliník nakoupí
- strojírenský
- petrochemický
- chemický
- potravinářský

Doprava:

- letecká - vnitrostátní - S Kanady

- mezistátní
- letiště: Montreal, Toronto, Vancouver, Ottawa
- železniční - také přeprava nákladů
- silniční - nejlepší na jihu
- lodní - říční - ř. sv. Vavřince, jezera, Mackenzie, Yukon
- námořní - přístavy - Halifax, Quebec, Thunder Bay (říční - Hořejší j.),

Vancouver

Zajímavosti:

- hokej
- několik olympiád (zimní, letní)
- trucky na ledě
- iglů

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ - USA

Washington Dc

330 mil. ob.

Federace (50), prezidentská republika

Státy:

- Florida, Severní Dakota, Jižní Dakota, Nevada, Kalifornie, New York, Virginie, Louisiana, Nové Mexiko, Texas, Montana, Maine, Severní Karolína, Jižní Karolína,

Arizona, Mississippi, Connecticut, Pensylvánie, Aljaška, Hawai...

Povrch:

- pouště – Nevadská, Mohavská, Sonorská
- deštivé oblasti – Florida, V pobřeží (Atlantik)
- pohoří – Kordillery, Pobřežní pásmo, Skalnaté hory, Apalače,...
- souostroví Havaj – horká skvrna (hotspot), sopečný původ

Obyvatelstvo:

- úřední jazyk – AJ
- jih – přistěhovalci z Lat. Am. a Mexika, španělština
- pův. ob. – indiánské kmeny, dnes žijí v rezervacích
- přistěhovalci z Evropy – Irové, Češi, Britové,...
- gramotnost – skoro 100%
- náboženství – katolíci
- evangelické reformované církve
- islám
- buddhismus
- sekty – amišové – odmítají moderní pokrok
- scientologická církev
- mormoni – Utah, „Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů“, mnohoženství, ne alkohol

- zbytky šamanistických kultur

Těžba:

- ropa, zemní plyn – Mexický záliv, pobřeží Mexika, Texas, Aljaška
- uran – FL, okolo Rio Grande, Velké Solné jezero (Utah), JV hranice s Mexikem
- stříbro – Velká pánev (Nevada, Utah, Kalifornie,...), řeka Snake
- zlato – Velká pánev, Aljaška (2 zlaté horečky – Kalifornie, Aljaška)
- černé uhlí – Apalačská tabule – podhůří Apalačí, podhůří Skalnatých hor
- barevné kovy – Mexiko – Sierra Madre Occidental, Montana, Missouri, podhůří

Skalnatých hor

- železná ruda – okolí V.k.j.
- fosfáty – V pobřeží
- dřevo – Aljaška, Kordillery

Zemědělství:

- Sà J
- pšeničný pás (brambory) à kukuřičný pás (ovoze, cukr. řepa, brambory)
- à bavlníkový pás (tabák, citrusy, sója, podzemnice olejná, cukr. třtina)
- chov – skot (ranče), prasata, drůbež, koně (sport, rodeo, práce), chov a lov ryb

Průmysl:

- energetický - vodní, jaderné, tepelné
- hutnický - železa a oceli - Cleveland, Pittsburg
- hliníku - 1. místo v produkci čistého hliníku
- strojírenský - Chevrolet, Jeep, Hummer, Ford, GM, Chrysler
- letadla - Boeing
- lodě - říční, námořní
- letadlové lodě, atomové ledoborce, jaderné ponorky
- lokomotivy, žel. vagóny
- chemický
- petrochemický - okolo Mex. zálivu, Z pobřeží - dovezená ropa
- farmaceutický - bohatý stát, výzkum
- potravinářský - koncentrace v hustě obydlených oblastech
- Kalifornie - víno
- Coca cola, Pepsi cola, KFC, McDonald's, BurgerKing
- textilní - bavlnářství
- oděvní a módní - NY, výroba látek z umělých hmot, DKNY, Michael Kors, Stella McCartney, Marc Jacobs, Calvin Klein,...
- výroba elektroniky - Silicon valley - Křemíkové údolí, vznik 1. počítačů, výzkum
- Apple, HP, IBM, DELL, Microsoft

Služby a cestovní ruch:

- bohatý stát, hodně lidí ve službách
- výjezdní a příjezdový turismus
- FL, NY, Washington DC, Údolí smrti, LA, ...

Doprava:

- letecká - mezistátní
- vnitrostátní
- letiště - NY, San Francisco, Miami, Atlanta, Chicago, Anchorage (Aljaška),

Honolulu (Havaj)

- silniční - kvalitní dálniční síť, Transamerika
- železniční - suroviny a potraviny
- osoby spíše v městských oblastech
- říční - Mississippi, V.k.j.

Problémy:

- přejídání (fast foody) → obezita
- světová velmoc - válka v Afghánistánu „proti terorismu“
- organizovaný zločin - drogové (Kolumbie → USA - kokain)

- městské
- obchod s lidmi
- v minulosti diskriminace menšin
- nezákonní uprchlíci à zeď na hranicích s Mexikem
- po 11.9.01 zvýšení bezpečnosti na letištích

Zajímavosti:

- národní sporty - baseball, basketball, americký fotbal, golf
- zábavní průmysl - Hollywood, NY, Orlando (FL)
- vesmírný program (FL - mys Canaveral)
- Niagárské vodopády
- Las Vegas - hazard
- oblast 51 - UFO
- mrakodrapy (ESB)
- Golden Gate Bridge